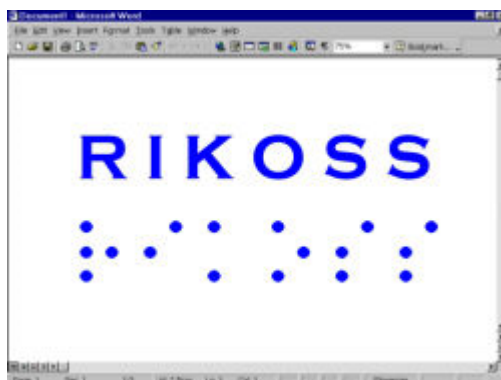

Letnik 2, številka 4 / (december) 2003, ISSN 1854-4096

[Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije](#)

Odgovorni in tehnični urednik, Marino Kačič

Naročnikov v elektronski in zvočni obliki: 773

=====

Opozorilo: Avtorji so sami odgovorni za svoja stališča!

[Domov](#) [Uredništvo](#) [Naročite se na brezplačen e-Rikoss](#)

KAZALO

- [1. UVODNIK: Novo leto – čas ocen in čas voščil](#)
- [2. LETO INVALIDOV: Informacijska pisarna mestne občine Ljubljana za invalide](#)
- [3. TEST: Govoreči mobilni telefoni](#)
- [4. REPORTAŽA: Seminar retorike za slepe in slabovidne](#)
- [5. IZ PRAKSE: Pripomočki za poučevanje slepega dijaka na gimnaziji](#)
- [6. POROČILO: Utrinki iz sejma REHACARE 2003](#)
- [7. NOVICE: Prvi Slovenski internet roman, Razpis Ministrstva za šolstvo znanost in šport, Windowsi v avtomobilih, Brezplačni horoskop in razlaga sanj, Telefon, ki govori v materinem jeziku](#)

UVODNIK: Novo leto – čas ocen in čas voščil

Spoštovane kolegice in kolegi, bralke in bralci!

Približuje se konec leta, ko je čas za oceno preteklega dela in čas izrekanja lepih želja po uspehu v prihodnje. V uredništvu Rikossa smo zadovoljni, da se je v preteklem letu zelo povečalo število piscev člankov. Večji interes je tudi pri bralcih, ki izražajo ustno pohvalo nad dobro vsebino. Včasih pa tudi kakšno pohvalo dobimo po elektronski pošti, kar nam daje še več veselja do dela. Predvsem pa nas vzpodbuja k boljšemu delu v prihodnosti. Že v letošnjem letu se je Rikoss prostorsko širil, enako naj bi se dogajalo v naslednjem letu. S tem pa se bo odprla možnost za nove, do sedaj še nedotaknjene teme in nove rubrike. Ob tej priložnosti vabimo k sodelovanju vse, ki bi radi napisali svoj prispevek, posredovali idejo o spremembah, dopolnitvah, preoblikovanju Vsaka misel, vsaka ideja bo dobrodošla.

Bralcem se zahvaljujemo za njihovo potrpežljivost. Piscem člankov za njihov trud in izpostavljanje. Tistim, ki Rikoss pomagajo širiti pa za njihovo zavedanje, da naša populacija želi biti informirana in da se o nas v družbi mora vedeti čim več. Le tako se bomo lažje in uspešnejše vključevali v samostojno življenje. Upamo, da Rikoss s vstopanjem v svoje tretje leto, prispeva kamenček v ta mozaik.

Vsem želimo vesel Božič in Srečno Novo leto 2004!

V imenu uredništva,

Marino Kačič

[Na kazalo](#)

LETO INVALIDOV: Informacijska pisarna mestne občine Ljubljana za invalide

Avtor: Tomaž Wraber

Vsak državljan mora včasih kaj urediti z občino, mestom, ali državo, kjer prebiva. Največkrat se ti postopki dogajajo na več različnih mestih, zanje so potrebni različni dokumenti, izpolniti je treba vrsto obrazcev in včasih tudi dobro poznati zakone in predpise. Čakanje pred uradi, vrste pred okenci in ne vedno dovolj prijazni uradniki te postopke še otežujejo.

Številni invalidi, ki želijo svoje probleme urejati samostojno, pa temu zaradi povedanega niso kos. Ne glede na to, ali so gibalno ali senzorno ovirani, jim je največkrat težko romati od okenca do okenca, kjer zahtevajo vedno nove in nove dokumente, ki jih je spet treba iti iskat nekam drugam. Težko jim je izpolnjevati pogosto zapletene obrazce, ki jih morajo praviloma kupiti drugje kot koleke. Tudi če so vsi ti prostori dostopni z vozičkom, jim je težje kot drugim po večkrat hoditi na občino ali na upravno enoto zaradi iste zadeve, težje najdejo pravi urad in težje se dogovorijo o svojih željah in potrebah.

Da bi se vsemu temu ognili, je nastala Informacijska pisarna za invalide Mestne občine Ljubljana (IP). Temeljna zamisel je bila, da bi invalidi lahko na enem mestu z njim prilagojenimi pripomočki in ob pomoči posebej izurjenih uslužbencev uredili vse, ali vsaj večino teh postopkov. Če to ni mogoče, pa naj bi vsaj dobili ustrezne napotke in poduk, kako jih čimhitreje in z najmanj zapleti izpeljati.

Začeti je seveda treba že pri dostopu.

Takoj za vogalom, na Pogačarjevem trgu, sta dve parkirni mesti, rezervirani za invalide in jasno označeni s talnimi in vertikalnimi oznakami.

Gibalno oviranim pomaga klančina premostiti manjšo stopnico na vhodu, vrata s senzorskim samodejnim odpiranjem pa jim pristop še olajšujejo, vse ostalo pa poteka na običajen način.

Senzorni invalidi - slepi in slabovidni ter gluhi in naglušni, pa imajo zaradi narave svoje invalidnosti še posebne težave. Te skuša IP najprej premostiti s posebej njim prilagojeno opremo.

Za gluhe in naglušne je prostor, opremljen z indukcijsko zanko, ki omogoča poslušanje s slušnim aparatom kjerkoli po prostoru. Za telefoniranje jim je na voljo poseben aparat z ojačevalnikom, Mestna občina pa jim po potrebi krije tudi stroške prevajalca znakovnega jezika. To potrebo morajo seveda vnaprej napovedati, da ga IP ob času njihovega prihoda naroči.

Za slabovidne imajo na razpolago več lup z različno povečavo in elektronsko povečevalo, torej besedila lahko berejo tako, kot jim najbolj ustreza. Zmogljiv računalnik z 21" zaslonom, zaslonskim grafičnim povečevalnikom ZOOMTEXT in slovensko sintezo govora pa je namenjen močno slabovidnim in slepim. Ljudje z ostanki vida torej lahko pišejo in berejo do 16 krat povečana besedila. Če njihovi ostanki vida za to ne zadoščajo, ali so popolnoma slepi, jim poljubno izbrano in označeno besedilo prebere program GOVOREC - slovenska sinteza govora, ki jo je razvil naš inštitut Jožef Štefan. Zato kar preseneča, da je v poročilu za Upravni odbor ZDSSS njen predsednik zapisal, da pisarna ni namenjena slepim, ker tam ni brajeve vrstice. Vsakemu razumnemu človeku je namreč jasno, da je nespametno vložiti toliko denarja v nekaj, kar bi bilo v IP premalokrat izkoriščeno. Po drugi strani pa je tam tudi uslužbenka, a o tem malo kasneje.

Prek računalnika je vsak hip možen dostop do programa IUS INFO SOFTWARE, kjer so zbrani vsi zakoni in podzakonski akti ter predpisi, taki, kot ta hip veljajo v Republiki Sloveniji. Prav tako so dostopni tudi vsi predpisi Mestne občine, odloki, uredbe in razni pravilniki. Tako je mogoče ustrezen akt prebrati, citirati, se nanj sklicevati in na računalniku z običajnimi, najbolj razširjenimi programi že tudi ob pomoči uradnice ali samostojno napisati in oblikovati prošnjo, pritožbo, vlogo itd.

Med obiskovalci IP prevladujejo starejši ljudje, ki pogosto ne obvladajo uporabe sodobne informacijske tehnologije. Še več! Mnogim je celo uporaba elektronskega povečevala ali lup pretrd oreh. Vsakomur pa je tudi jasno, da nobena tehnična prilagoditev ne more nadomestiti prijaznosti zaposlenih, ki morajo imeti izostren občutek za posebne potrebe in želje vsakega posameznika. Kako že radi pravimo? »Najboljši tehnični pripomoček slepega je in bo seveda ostal človek!«

V IP sprejema invalide gospa Tilka Dolničar, ki ima prav gotovo te lastnosti. Potrpežljivo zna poslušati, preprosto in tudi po večkrat razložiti, kaj in kako bi bilo po njenem mnenju najbolj narediti. Prav tako je pripravljena sesti za računalnik in pomagati slepemu (ali komu drugemu), da najde pravi predpis, mu ga razložiti in če ne gre drugače, mu je tudi pripravljena sestaviti vlogo ali prošnjo, izpolniti obrazec, ali narediti karkoli drugega, da bo obiskovalčeva zadeva čimprej in s čimmanj zapletit zanj, rešena. Vse vloge za Mestno občino seveda

obiskovalec tudi v IP odda, rešitve in sklepe pa prejme s pošto na dom. Gospe Dolničarjevi se je možno naročiti tudi po telefonu 306 1033, ali ji pisati na e-naslov matilda.dolnicar@ljubljana.si. Sicer pa je IP odprta vsak dan razen sobote, dopoldne od 8. do 12. ure, popoldne pa od 13 do 15. ure, razen srede popoldne, ko je odprta od 13. do 16. ure in petka popoldne, ko je odprta le od 13. do 14. ure.

Do poletja je bila v IP zaposlena tudi gospa Martina Matjačič z Upravne enote Center. Invalid naj bi namreč v IP uredil tudi vse, kar v imenu države opravljajo za državljane upravne enote. Vendar se je pokazalo, da malo zaradi narave predpisov, malo pa tudi zaradi togosti nekaterih visokih uradnikov to trenutno še ni mogoče. Potekajo pa pogovori in obetamo si, da bo tudi vse te postopke invalid že kmalu lahko izpeljal tudi v IP. Dotlej pa seveda velja, da gospa Dolničar, če le ima čas, pomaga invalidom tudi pri teh postopkih, kolikor seveda le zna in zmore. In ne le to! Pri njej se pogosto oglašajo tudi številni starejši občani, ki takega obrazca preprosto ne znajo izpolniti, ali se ne znajdejo pri čem drugem. In prijazna gospa jih nikoli ne zavrne.

Prvo pobudo za odprtje IP je dal mestni svetnik Jani Möderndorfer, ki ima tudi največje zasluge za to, da IP danes res deluje. Njegova zamisel je bila, da bi na ta način sčasoma čimbolj humanizirali vso državno upravo. Podobne težave kot invalidi ima v malo blažji obliki tudi večina starejše generacije. Prijazni medčloveški odnosi – in to tudi v uradnih razmerjih - pa pomenijo višji socialni standard za prav vse državljane. Zato tudi ni naključje, da so prostori IP tudi po estetski plati nekaj posebnega. Z razstavami svojih umetnin in izdelkov jo namreč opremljajo najrazličnejša invalidska društva. Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Ljubljana bo na vrsti v oktobru.

Pa še tole. Ko je novembra l. 1918 razpadla Avstro-Ogrska monarhija, je redovnica sestra Klara (Franica Vrhunc 1881 – 1964) iz ustanove Odilien iz Gradca v Ljubljano pripeljala precejšnje število vojakov, ki so na fronti izgubili vid. Sčasoma so jim našli bivališče v prostorih sedanje Ginekološke klinike, kjer so se jim kmalu pridružili še slepi otroci in nastal je prvi slovenski Zavod za slepe. Tolikšno število slepih v prestolnici pa je takratne mestne oblasti kmalu začelo motiti. Da bi jih »skrili«, so Zavod za slepe l. 1922 preselili v mnogo slabše in povsem neprimerne prostore v Kočevje.

Osemdeset let kasneje, 16. maja 2002, je tedanja ljubljanska županja Vika Potočnik slovesno odprla Informacijsko pisarno za invalide na eni najelitnejših mestnih lokacij, na vogalu »Kresije«, kjer so mnogi videli vse kaj drugega kot invalide. Ni šlo čisto gladko in brez nasprotovanj, a šlo je. In tudi na ta način postaja Ljubljana do vseh svojih prebivalcev, ne le do invalidov in starejših, prijaznejša in prijetnejša za življenje. Dokaz je tudi to, da so vso dragoceno posebno prilagojeno tehnično opremo za Informacijsko pisarno prispevali sponzorji.

Tomaž Wraber

Ponovimo še enkrat uradno ime in podatke:

MESTNA OBČINA LJUBLJANA

MESTNA UPRAVA

Oddelek za pravne, kadrovske in splošne zadeve

SEKTOR ZA SPLOŠNE ZADEVE

INFORMACIJSKA PISARNA

Mačkova 1

1000 Ljubljana
Telefon: 306 10 33, faks: 306 12 47
e-naslov: matilda.dolnicar@ljubljana.si

Uradne ure:
PONEDELJEK 8.00 – 12.00 in 13.00 – 15.00
TOREK 8.00 – 12.00 in 13.00 – 15.00
SREDA 8.00 – 12.00 in 13.00 – 16.00
ČETRTEK 8.00 – 12.00 in 13.00 – 15.00
PETEK 8.00 – 12.00 in 13.00 – 14.00

[Na kazalo](#)

TEST: Govoreči mobilni telefoni

Avtor: *Marino Kačič*

Informacijska tehnologija se v zadnjih letih izjemno hitro razvija. Za slepe/slabovidne je to sreča, saj nam tovrstni pripomočki omogočajo večjo samostojnost in širijo polje aktivnosti. V zadnjem času se je začel razvoj t.i. specialne opreme na področju mobilne telefonije. To pomeni, da nam postajajo storitve in možnosti mobilnih telefonov dostopne. Srečno naključje pri tem je, da bomo lahko od začetka uporabljali najnovejše in najrazvitejše aparate. S tem bomo imeli kmalu možnost uporabe tudi zahtevnih storitev, ki jih ponuja mobilni operater. Ker je prostorski domet mobilnega aparata zelo širok, praktično pomeni, da kjerkoli se bomo nahajali, bomo imeli v žepu kopico uporabnih možnosti, ki nam bodo še razširili samostojnost.

Od septembra do novembra 2003 sem testiral dva programa, ki sta trenutno na voljo za prenosne telefone. To sta Talks (izdelujejo ga v Nemčiji) in Mobile Accessibility (izdelujejo ga v Španiji). Za oba je značilno da delujeta na Nokia operacijskem sistemu Symbian. To pomeni, da je možna uporaba le tistih prenosnih telefonov, ki uporabljajo za svoje delovanje ta operacijski sistem. V tej razvojni fazi pa le na nekaterih od njih. Sam sem testiral na Nokia 3650 in Nokia Communicator 9210i.

1. Program Mobile Accessibility 1.1 (za Nokio serije 60)

Program Mobile Accessibility je dodaten specialni program, ki se ga vgradi na prenosni telefon s sistemom Symbian (trenutno le na Nokia 3650). Njegov namen je omogočiti slepim/slabovidnim dostop do nekaterih funkcij prenosnega telefona. Program je narejen kot vmesnik, kar je obratno od čitalca zaslona. Čitalec zaslona kot ime pove bere informacije iz zaslona in jih pretvarja v govor. Pri tem ostaja osnovni program telefona nedotaknjen in s tem vse njegove funkcije. Program vmesnik pa kot ime pove je vmes med telefonskim aparatom in uporabnikom, kar pomeni, da zamenja originalnega. Tako so izgled, funkcije in dostopnost odvisne od programa vmesnika. S tem je prikaz aplikacije na zaslonu in posledično tudi govora drugačen od originalnega na telefonu.

Program Mobile Accessibility 1.1 omogoča slepemu/slabovidnemu dostop do osnovnih funkcij prenosnega telefona Nokia 3650:

- sprejemanje, pisanje in branje SMS in MMS
- dostop do osebnega telefonskega imenika
- vpogled v listo klicanih, odgovorjenih in neodgovorjenih klicev
 - ogled številke klicočega
 - uporaba budilke
 - delno nastavljanje načinov zvonjenja
- vpogled v stanje baterije in moč signala omrežja
- Sedem jezični syntesizer firme SVOX

Logika uporabe je taka, da ima vsaka tipka na tipkovnici Nokie 3650 svojo funkcijo. Ta pa ni enaka kod za originalen program telefona. Tako dejansko tečeta dva programa vzporedno za isto delo. Uporaba je sicer zelo preprosta, težava pa je v tem, ker mora program naložiti informacije vsakič na novo, kar pomeni, da porabi nekaj časa (odvisno od količine podatkov) za odgovor. Govor je še znosno razumljiv za funkcije, ki so standardne. Za nov tekst, kot je prihajajoči SMS ali imena v telefonskem imeniku pa dokaj nerazumljivo. Stabilnost programa je precej nesigurna in pogosto program izgine, kar pomeni, da moramo telefon ugasniti in ponovno prižgati. Za ta namen ima sicer posebno funkcijo s katero program prikličesh nazaj, vendar le redko to deluje. Program je kot kaže zahteven in porabi veliko procesorske moči. S tem telefon duši pri njegovem delovanju. Če smo pri uporabi zelo počasni je tega manj, vseeno pa še bistveno preveč. Proizvajalec obljublja, da bo ob naslednji verziji te težave rešil in razširil dostop do drugih funkcij. Sam menim, da bi se spodobilo za verzijo 1.1, da teh težav nima več. Običajno se take težave dogajajo ob začetku v razvojni fazi, ko se program ne prodaje kot polno različico.

Prodajna cena: 200 EUR + DDV
Več informacij: www.codfact.com

2. Talks 1.0 beta (za Nokia telefone serije 60)

Talks 1.0 beta je specialen program, ki se ga namesti na prenosni telefon s sistemom Symbian serije 60. Njegovo delo je, da prebere informacije iz zaslona in jih prek govora sporoči uporabniku. (op. za uporabnike Jaws-a, Virgo ... si lahko predstavljate enako, le da je vse skupaj bistveno bolj preprosto in to kljub velikim in zahtevnim funkcijam v prenosnem telefonu.) Program omogoča dostop do vseh funkcij telefona Nokia 7650 in 3650 razen interneta in kalkulatorja. Tudi takih kot je fotoaparati, MP3 predvajalnik, kratek video ipd.

Deluje na zelo preprost način. V bistvu uporabljamo original program prenosnega telefona in s tem tudi njegove funkcije. Talks pa nam sporoča, kaj smo naredili in kaj je na zaslonu. Za primer, ko smo nekaj preslišali ali če želimo dodatne informacije, ga lahko s pritiskom na hitro tipko kadarkoli vprašamo po tem. Program Talks uporablja syntesizer ETI Eloquence (za uporabnike Jaws-a je že znan govor), ki ima zelo jasno izgovorjavo in zanesljivost delovanja. Izbiramo lahko med sedmimi jeziki in pri njem lahko nastavimo hitrost govora, pich in seveda glasnost. Program je v bistvu neopažen v ozadju in le izjemno redko zataji. Edina resnejša napaka, ki sem jo opazil je ta, da ko nas oseba kliče in mi sprejmemo klic, program pove akciji obeh funkcijskih tipk. To se za cca eno sekundo sliši v slušalki, kar klicočega lahko zbega. Proizvajalec obljublja, da bo ta nedoslednost odpravljena ob uvedbi polne uporabniške verzije, kar naj bi se zgodilo do konca decembra. Približno takrat naj bi bil Talks na voljo tudi

v Sloveniji. V osnovi poteka razvoj na modelu Nokia 3650. Izmed obstoječih modelov Nokia, se uspešno razvija tudi na modelu Nokia 6600. Po zagotovilih proizvajalca bo deloval tudi na telefonih Nokia serije 60, ki bodo predstavljeni v prihodnosti.

Predvidena cena v Sloveniji: 49.713 + DDV

Več informacij: www.miska.si

telefon: (01) 520-5168

Epošta: daniyel@miska.si

3. Talks 1.1 (za Nokio serije 9200)

a. Talks (z govorno podporo)

TALKS 9200 v. 1.1 je čitalec ekrana za telefone Nokia Communicator serije 9200. Slepim in slabovidnim ljudem omogoča uporabo funkcij osebnega digitalnega pomočnika (PDA). S

TALKS-om in Nokia Communicatorjem 9210, 9210i lahko:

- berete in pišete sporočila (SMS)
- berete in pišete elektronsko pošto
- berete in pišete faks sporočila
- pokličete telefonsko številko iz telefonskega imenika
- dodajate ali popravljate vnose v bazi podatkov kontaktov
- spreminjate profile telefona in vse druge nastavitve
- uporabljate koledar za zmenke
- pišete in berete tekstualne dokumente (Beležnica, Word, Excel)
- uporabljate kalkulator, uro, alarm in ostala orodja

Talks za to serijo Nokia telefonov deluje že več kot leto dni in je bil prvi program, ki je omogočal govorni dostop do mobilnih aparatov tudi slepim in slabovidnim. Glede na Nokia Communicator ima tudi navadno querty tipkovnico lahko lažje tipkamo tekstualna besedila. Pri tem nam Talks lahko govorno sporoča kar tipkamo. Enako lahko beremo že vnesena ali sprejeta besedila po logiki: črko po črko, besedo po besedo ali vrstico po vrstico Kadarkoli lahko Talks vprašamo kaj se nahaja na ekranu, mu povečamo/zmanjšamo hitrost govora ali ton glasu ipd.

b. Talks&braille (z govorno in brajevo podporo)

Talks&braille je dejansko Talks serije 9200, ki ima dodatek za izhod/vhod na novejša brajeva zaslone podjetja Handytech. Tako lahko uporabnik vse podatke po eni strani govorno posluša, po drugi strani prebere na brajevem zaslonu. Hkrati omogoča izvajanje funkcij iz brajevega zaslona. Naprimer premikanja ali tipkanja teksta. Tako je točnost branja večja, tipkanje teksta na brajevi tipkovnici pa hitrejša. Uporabnik uporablja Nokia Communicator v kombinaciji z Brajevim zaslonom Handytech po principu prenosnega računalnika z brajevim zaslonom.

Seveda ga lahko uporabi tudi kot navaden prenosni telefon, ki ima vgrajeno navadno tipkovnico. Torej uporabljamo ga lahko kot: navaden GSM telefon, osebni pomočnik z vsemi funkcijami, ki so podprte z govorom ali v kombinaciji z brajevim zaslonom.

Neglede na to ali uporabljamo samo govorni izhod (program talks) ali z dodatkom za brajev izhod (program talks&braille) deluje izjemno dobro in zelo zanesljivo. Govor z ETI

Eloquence je jasen in lahko pri nakupu izbiramo med sedmimi jeziki. (Opomba: uporabniki čitalcev za računalnik (naprimer jaws) si lahko predstavljate popolnoma enako logiko. Gre za izbiro med govorno podporo ali govorno in brajevo podporo.

Cena Talks: 78.590 + DDV
Cena Talks&braille: 91.224 + DDV

Več informacij: www.miska.si
telefon: (01) 520-5168
Epošta: daniyel@miska.si

Primerjava in ocena:

Program MOBILE ACCESSIBILITY po mojem mnenju trenutno še ni uporaben saj je na testu velikokrat blokiral telefon – v povprečju nekajkrat na uro. Omogoča malo funkcij, predvsem pa ima nejasen govor.

TALKS za serijo 60, ki trenutno deluje na Nokia 3650 je zelo dober, kljub temu da je še beta (testna) verzija. Ko bo konec decembra na voljo polna uporabniška verzija, lahko sklepamo, da bo kvečjemu boljša. Delovala pa naj bi še na nekaterih drugih aparatih serije 60.

TALKS za Nokia Communicator je odličen in brezhiben. Ker je sam telefon in program dražji, pa je težje dostopen. Primeren je zlasti za zahtevnejše uporabnike. Širša paleta funkcij, in mini querty tipkovnica omogočata funkcioniranje, ki je lahko podobno računalniku. Še zlasti v kombinaciji z brajevim zaslonom.

[Na kazalo](#)

REPORTAŽA: Seminar retorike za slepe in slabovidne

Pripravil in uredil: *Marino Kačič*

Okroglo: 26. do 28. september 2003

V septembru 2003, je bil kolikor je meni znano organiziran prvič seminar retorike za skupino dvanajstih slepih in slabovidnih oseb. Čeprav bi človek mislil, da imamo slepi/slabovidni večje probleme, se je v tem primeru izkazalo, da se srečujemo z enakimi težavami kot videči. Menim, da je za našo populacijo tovrstno izobraževanje potrebno tudi zato, ker se vedno bolj vključujemo v življenje in aktivnosti družbe. Tam pa je pomembno kako nastopiš, kako znaš biti prepričljiv, kakšen vtis pustiš. Kot udeleženec seminarja in kot psihoterapevt menim, da je seminar retorike več kot izobraževanje. Je usposabljanje za nastop, je osebna rast in je del habilitacije/rehabilitacije. To potrjujejo vtisi udeležencev, ki so bili s seminarjem izredno zadovoljni. Nekateri to spodaj opisujejo. Da je tako ima poleg zagnanosti udeležencev zasluge voditelj prof. Gubenšek, ki je s svojim znanjem, sproščenostjo in zahtevnostjo ustvaril pogoje, kjer je vsak imel možnosti svojega napredovanja.

Tomaž Gubenšek, docent za odrski govor na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo

Vedno, ko smo izpostavljeni javnemu nastopu, začutimo stres, nemir in strah pred izpostavitvijo. Kako se tega strahu otresti, kako nastop v javnosti doživeti kot prijetno izkušnjo, kako biti prepričljiv... so samo nekatere teme, ki smo se jih dotaknili na septembrskem seminarju retorike. Vsak udeleženec se je srečal s svojimi težavami, pa vendar smo skozi skupno analizo poskušali ozavestiti misel, da je javni nastop nekaj, kar nam pomaga, da izrazimo misli razumljivo, artikulirano in sproščeno.

Delo je potekalo na več ravneh – od usmerjanja pozornosti na naše telo, ki sodeluje pri govoru pa do vsebinskega sestavljanja govora, od osnovnih retoričnih predstavitev, do kompleksnejših govorov in na koncu tiskovne konference. Ves čas pa smo poskušali izhajati iz posameznika, ki je z vsemi svojimi posebnostmi najbolj zanimiv in ki mora skozi retorični nastop prepričati ne samo s strokovnostjo, ampak tudi z osebnostjo. Zato je retorika tudi brskanje po sebi, iskanje tistih vzgibov, ki mi kot govorniku nudijo možnosti, da se lahko sproščeno »razgalim« pred poslušalci.

Z retoriko se ukvarjam že nekaj let, pa tudi s slepimi in slabovidnimi sem že sodeloval. Zato sem bil prepričan, da imajo slepi in slabovidni pri retoriki enake težave kot videči, kar se je na seminarju potrdilo. Pokazalo pa se je še nekaj: skupina, ki se je zbrala septembra 2003, se je pokazala kot izjemno kompaktna, razumevajoča, pripravljena na delo in odprta za nove ideje.

V taki skupini je bilo delo neverjetno prijetno. Vtis imam, da smo se na seminarju dosti naučili o sebi in o drugih. Kaj pa so se slušatelji naučili o retoriki, pa bodo najlažje povedali sami.

Metka Pavšič, organizatorica Seminarja – sekcija za kulturo pri ZDSSS

Ko mi je kolegica povedala idejo o retoriki, sem si rekla: ja, to je to! To bo super za vikend, ki ga organiziramo v okviru Sekcije za kulturo pri ZDSSS. Retorika je gotovo koristna za marsikaterega slepega in slabovidnega. Nujno potrebna je za tiste, ki so večkrat izpostavljeni javnosti. Uporabna pa za vse, še zlasti okrog drže telesa, mimike, kretenj... Tako sem z veseljem zagrizla v organizacijo tečaja. Dobrega predavatelja sem poznala iz lanskega seminarja. Ko pa sem izvedela, da je število udeležencev zaradi narave dela omejeno na deset, se je porajalo vprašanje kriterijev prijave. Kazali sta se dve možnosti: ali princip prve prijave ali princip enega člana iz vsakega društva. Vedela sem, da idealne rešitve ni. Po daljšem diskutiranju, sem se odločila za prvo varianto. Za primer velikega odziva, sem vabilo opremila z informacijo, da se bo seminar retorike ponovno organiziral prihodnje leto. Kljub mnogim pripombam na kriterij prijavljanja in način obveščanja, si upam po odzivih sodeč trditi, da je bil seminar v zadovoljstvo udeležencev. V prihodnjem letu vidim dve nalogi: organizirati seminar za ostale zainteresirane in nadaljevalni seminar za vse, ki bi želeli znanje poglobiti.

Jana Mirt, 49

Na MDSS v Kranju, pa tudi drugje sem kar precej aktivna in velikokrat ugotavljam, da imam velike težave, predvsem takrat, ko moram kje kaj povedati, ne da bi se na to že prej pripravila v mislih ali si napisala, kaj naj bi govorila. Tečaj retorike od katerega sem pričakovala osnovne napotke, mi je dal veliko več. Naprimer: kako si zamisliti govor, oblikovati temo, ustrezen nastop in podajanje vsebine. Všeč mi je bil praktičen pouk, saj smo morali za vajo sami oblikovati in izpeljati 10 minutni govor. Potrudili smo se in ga vsi tudi uspešno izvedli.

Povedati moram tudi to, da smo imeli dobrega predavatelja. Profesor Gubenšek nam je zelo dobro razložil osnove retorike, ki jih potrebujemo za uspešen nastop. Če bi imeli na voljo več časa, bi lahko nadaljevali z zahtevnejšimi nalogami. Upam, da bo še kakšna podobna delavnica.

Erlend More, 35

Izvedba tečaja je bila super. Predavatelj odličen, pripravljen na dialog in hkrati dovolj direkten ter seznanjen z "našo" specifikom. Namestitev za takšno število udeležencev primerna. Tema-retorika res aktualna, saj se marsikdo med nami pravzaprav ne zaveda, kako pomemben je danes nastop pred javnostjo. Še posebno pri nas invalidih, saj nas velikokrat zaradi naše drugačnosti gledajo s "posebnimi" očmi. Zdi se mi, da sem se ogromno naučil in pravzaprav že zelo kmalu na tečaju spoznal, da marsikdaj nisem uspel prodreti s kakšno idejo ravno zaradi slabo pripravljenega in izvedenega govora. Druga stvar je postopek, kako se udeležiti takšnega tečaja, kjer je število slušateljev omejeno (v tem primeru 12). Nesprejemljivo zame je namreč, da ZDSS za takšen tečaj postavi edini kriterij omejitev glede na število. Ostale kriterije pa prepušča posameznim MDSS-jem. V tem primeru so si dovolili predsednik - prvih 12 prijavljenih. Se pravi, iz nekega društva člani prijavijo po faksu ali elektronski pošti, z drugega pa po pošti. Logično je, da so tisti, ki so se na svoje društvo prijavili pravočasno, naprej pa je prijava odšla po pošti, izviseli. Poleg tega so nekateri imeli privilegij, da so za razpis izvedeli prej kot drugi, kar zopet člane postavlja v neenakopraven položaj. Najbolj žalostno pa je, da se je to organizatorici in pa enemu od članov Upravnega odbora pri ZDSS zdelo v redu. Kot že velikokrat, je tudi tokrat s strani ZDSS zmagala linija najmanjšega odpora!

Ljubo Daničič, 48

Kot udeleženec lahko rečem, da na boljšem seminarju še nisem bil. Vse je bilo tako sproščeno in spontano, da skoraj ne morem verjet. Odličen predavatelj, super udeleženci in eno samo garanje od prihoda do zaključka seminarja. Zaradi bogate vsebine programa bi težko izločil dele ki so mi bili bolj zanimivi. Naj jih naštejemo: osebna predstavitev vsakega udeleženca. Tema, ki nam jo je določil predavatelj za vsakega drugačno in na katero smo morali izvesti takoj kratek govor. Potem še tema, ki smo si jo sami izbrali za daljšo predstavitev. Okrogla miza, pa tiskovna konferenca, pa.... Na seminarju sem veliko novega izvedel. Vse, kar sem si uspel zapomnit mi pride prav pri delu in v življenju na sploh. Tako sem z veseljem o seminarju povedal nekaj pohvalnih besed na oktobrski seji upravnega odbora ZDSS. OH, skoraj bi pozabil, urednik revije zahteva, da avtorji prispevkov izdamo svoja leta. Kar se mora niti ni težko. Starejši sem od 30 in mlajši od 60 let.

Manja Cevc, 29

Seminar retorike mi je bil zelo všeč, v tako kratkem času toliko novih spoznanj. Predavatelj, skupina, vzdušje in način dela so mi zelo ugajali. Spoznala sem, da je za uspešno predavanje potrebno vzpostaviti stik s slušatelji, imeti voljo da razumejo vsebino tvojega sporočila in da ne gre za enosmerno komunikacijo, temveč je tudi poslušanje odgovor na pripovedovanje. Pred vsakim nastopom me je bilo pošteno strah, a sem se ob vsakem naučila kaj novega in tako premagovala svoj odpor pred nastopanjem. Seminar bi toplo priporočala vsakemu, še

posebej se mi zdi uporaben za populacijo slepih in slabovidnih, saj je govorna komunikacija pri nas ključnega pomena.

Metka Pavšič, 35

Na seminarju me je presenetil občutek velike treme, ki me je preveval vse tri dni. »V čem je bistvo večje treme pri retoričnem nastopu glede na gledališkega? Z mentorjem razpredava in ugotavljava, da se tu ne moreš »skrivati« za drugimi osebami. Tu si ti sam in za povrh še pred znanimi ljudmi. Večkrat se mi je zgodilo, da me je med vajo zagrabil smeh in to ne tisti prijetni. Kljub režanju je vajo potrebno izpeljati. Največji šok pa mi predstavlja vaja govora na temo, ki jo dobiš tik pred zdajci. Kljub stiskam nekajkrat začutim, da je retorika lahko zares tudi užitek, kar nas skuša v dneh seminarja Tomaž prepričati. Bolj sem sproščena pri vaji predstavljanja druge osebe in pri govoru na znano temo. Me pa presenečajo Tomaževi komentarji mojega nebesednega dela nastopa. Zanimivo koliko stvari človek počne, ne da bi se jih zavedal. Kmalu bom lahko preizkusila pridobljeno znanje v praksi, česar se že veselim.

Mojca Božič, 37

Vesela sem bila, ko sem zvedela, da bo ZDSSS organizirala tečaj retorike. Veščina je pomembna tako v poslovnem svetu kot v privatnem življenju. Vedela sem, da imam velik strah pred javnim nastopanjem, kar je bil povod za mojo udeležbo na tečaju. Začeli smo s preprosto vajo, predstaviti sebe in svojega kolega in že je prišla na dan trema. Čutila sem pospešen utrip srca in vročino v licih ter tresoč glas. Pri deset minutni vaji, ki si jo dobil od predavatelja tik pred nastopom, je šlo bolje, saj sem se koncentrirala na temo. Tako ni bilo časa za razmišljanje o strahu. Pa še sedela sem, kar mi je bilo lažje. V vaji, kjer smo v naprej dobili temo in čas za pripravo, sem se koncentrirala, da bom kratko, jedrnato in sistematično povedala nekaj zanimivega. Šele proti koncu nastopa sem opazila, da govorim počasi in brez energije, kot da bi bila vsega naveličana. Pozabila sem na poudarke in na interpretacijo, ker sem bila preveč zaposlena z vsebino. Kljub mojim doživljanjem, mi je bil tečaj retorike odličen. Temeljlil je na praktičnih vajah, kar je odlično, saj lahko prepoznaš in odpraviš napake, ki jih sicer delaš nezavedno tudi pri javnem nastopu.

[Na kazalo](#)

IZ PRAKSE: Pripomočki za poučevanje slepega dijaka na gimnaziji

Avtorica: Sonja Pungertnik

Smo v obdobju, ko je na področju šolstva prav gotovo ena izmed najbolj pogosto izrečenih besednih zvez »vključevanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami v redne oblike vzgoje in izobraževanja«. Zakon je prinesel to pravico vsem otrokom in mladostnikom, ki imajo težave, torej tudi slepih in slabovidnih. Tako se na eni strani zavodi praznijo in učenci ostajajo v domačem okolju, na drugi strani pa se v tako imenovanih »običajnih« šolah iz dneva v dan veča število tistih razredov, ki imajo vključenega vsaj enega slepega,

slabovidnega, gluhega, naglušnega, gibalno oviranega učenca, ali pa učenca z motnjo v duševnem razvoju, ali s specifičnimi učnimi težavami ipd. Šole in posamezni učitelji se s tem znajdejo v zanje bolj ali manj novi situaciji, ki pa jo lahko sprejmejo kot izziv ali pa kot nadlogo, ki bo že nekako minila. Delavci Škofijske klasične gimnazije iz Šentvida pri Ljubljani, so to sprejeli kot izziv in družno pristopili k temu, da bi slepemu dijaku prvega letnika omogočili čimbolj enakovredne pogoje za učenje.

Že naslov projekta »PRIPOMOČKI ZA POUČEVANJE SLEPEGA DIJAKA NA GIMNAZIJI« pove, da je bil njegov glavni cilj izdelati nekatere učne pripomočke, s katerimi bi dijaku približali snov in tako ustvarili bolj enakovredne pogoje za učenje. V projektu so sodelovali profesorji za posamezne predmete (Francoski in Latinski jezik, matematiko, kemijo ter geografijo), predstavnica mobilne tiflopedagoške službe iz Centra slepih in slabovidnih Škofja loka ter 5 prostovoljcev – študentov, nekdanjih dijakov te gimnazije, ki so pomagali pri izdelovanju pripomočkov ter slepemu dijaku nudili individualno pomoč pri posameznih predmetih.

Člani projektne skupine so najprej določili, kakšne in katere pripomočke dijak potrebuje pri posameznih predmetih. Zbrali so potrebne informacije o že obstoječih pripomočkih v Sloveniji in v nekaterih bližnjih državah in jih, v skladu s finančnimi možnostmi, nekaj tudi kupili oz. si jih izposodili. Na podlagi tega so pristopili k izdelovanju posameznih manjkajočih pripomočkov. Tako so nekaj snovi posneli na audijo kasete, na disketah izdelali delne slovarje za tuje jezike, tabelne slike ter delovne liste za izvedbo laboratorijskih vaj, na pozitivno folijo narisali različne matematične skice in grafe ter skice za razlago elektronske konfiguracije snovi pri kemiji ter izdelali naslednje modele:

Plastične modele za razlago kemijske zgradbe snovi, reliefne klimograme za vse podnebne tipe, reliefni model nagubanega in grudastega gorovja, reliefne hidrograme, model reliefa Afrike v glini ter osnovne reliefne oblike v glini (kraško polje, vrtača, kraška jama s kapniki, itd.

Vse pripomočke so v preteklem šolskem letu tudi že uspešno uporabljali pri poučevanju slepega dijaka in menijo, da so z njimi bistveno izboljšali pogoje za učenje in poučevanje.

Izkušnje profesorjev, ki so sodelovali v projektu, skupaj z njihovimi nasveti, kako poučevati slepega dijaka, so ob koncu zbrali v posebni brošuri in upajo, da bo ta projekt v pomoč še kateri od vzgojno-izobraževalnih ustanov.

[Na kazalo](#)

POROČILO: Utrinki iz sejma REHACARE 2003

Avtorja: Stane Padežnik in Metka Pavšič

Sejem je potekal od 15. do 20. okt. v nemškem Dusseldorfu. Razsežnosti sejma so vsaj zame, ogromne, saj se dogajanje odvija v šestih velikih halah. Kot zanimivost naj povem, da nam je v enodnevnem obisku uspelo »prehoditi« le eno halo, v kateri so bili razstavljeni pripomočki, ki se dotikajo življenja slepih in slabovidnih. Tokrat smo Zvezo slepih in slabovidnih Slovenije zastopali: Bogdan Saksida, Blaž Pavlin, Stane Padežnik in ženska predstavnik Metka Pavšič. Prednost sejma se nama zdi v tem, da se lahko na licu mesta seznaniš in

preizkusiš pripomočki, o katerih si navadno le informiran. Nekatere izmed njih, ki so se nama zdeli zanimivi v tem prispevku na kratko predstavljava. Cene, ki jih navajava so sejemske in se gotovo razlikujejo od cen, ki veljajo v posamezni državi. Več informacij pa lahko dobite na ZDSSS pri g. Saksidi.

1. Plextor DAISY - naprava za branje zvočnega zapisa, posnetih besedil na CD-ju. Po obliki je podoben nizkemu analognemu, nekoliko večjemu telefonskemu priključku z večjimi tipkami, na sredini označenimi s smermi za pomikanje po CD-ju. Tipkovnica omogoča pomikanje po posameznih poglavjih in odstavkih. Sintetični govor je zelo razumljiv, jasen in razločen.

Uporaben bi bil pri nas namesto kasetofonov, če bi imeli knjige prebrane na zgoščenkah, namesto na avdio kasetah, ki se pogosto kvarijo.

2. Podoben DAISY sistem starejše verzije predstavlja kanadska družba Viktor. Aparat je nekakšen CD plejer. Informacijski sistem v aparatu ti pove, kje v tekstu se nahajaš na takšen CD lahko posnameš do 90 ur branja, na MP3 - v zgoščeni obliki, 24 ur pa zelo kvalitetnega zvoka. V obeh aparatih se uporabljajo običajni CD-ji posneti v DAISY formatu. Preprosto je za uporabo, saj so proizvajalci mislili na starejše osebe, ki niso vešče dela z računalniki. Cena = 500 do 600 EUR.

3. Plextor = je aparat, ki se od Viktorjevega razlikuje po tem, da je nanj mogoče tudi snemati. Snema v Daizy sistemu (razmikanja sporočil po disku). Cena = 1.145 EUR.

4. Elektronska lupa Liberti

Ekran je velik kot manjši monitor LCD velikost 10 inčev. Firma Ash ima monokromatske monitorje. Njegova prednost pred dosedanjimi E lupami je v tem, da ekran ni škodljiv za oči, ker ne vibrira in ne seva. Oči se na njem spočijejo tudi zato, ker ima čisto in zelo kontrastno sliko.

5. Elektronska lupa Liberti kolor

S to lupo, katere kamero vodiš v obliki miške na dveh valjih po papirju sam, je mogoče gledati tudi barvne fotografije. Liberti color ima manjši displej, Liberti solo pa večji displej. Na to lupo oz. kamero je mogoče priključiti tudi Eksterni 19 Vega LCD monitor. Cena = 3.480 EUR.

6. E lupa Opti magic 2 CV. Firma EIZO.

Ima stoječo lupo oz. 19 inčni LCD monitor na stojalu z možnostjo splitskrina oz. prereza ekrana. Polovica ekrana prikazuje lupo, drugi del pa računalnik. Plošča za predvajanje pod stoječo lupo je na vozičku. Na ekranu je mogoče spreminjati barvno ozadje, velikost in barvo črk. Uporablja se lahko kot grafoskop ali episkop za predavanje v večjem prostoru.) Monitor je na višjem stojalu kot demonstracijska tabla. Cena = lupa 3.800 EUR, LCD monitor okoli 2.000 EUR.

7. Vizuleks opti refleks E lupa.

Kamera izgleda kot namizna svetilka, monitor je enak kot prej.. Cena kamere brez monitorja = 4.000 EUR.

8. Rainecker sistem za povečavo bralnih površin ima elektronsko lupo na stojalu, spodaj premično mizico, kot že v prejšnjih primerih, LCD ekran pa lahko prenaša še drugo dogajanje v bližini s pomočjo dodatno priključenih kamer v bližini, ki so usmerjene v prostor. Cena =

4.200 EUR.

9. Prenosna lupa je v enem kosu, tako kamera kot monitorček in leži na površini na manjših valjih. Uporabna je kot večja in močnejša lupa kakršno pri nas najbolj potrebujemo, še posebno tisti, ki imajo minimalni ostanek vida. Lupo je mogoče spraviti v malo večji žep v suknjiču ali v aktovko. Monitorček je LCD, torej ne škoduje preveč očem. Velikost lupinega monitorčka je približno 14 krat 10 cm.

Cena = samo 1.300 EUR. Zelo priporočam nakup.

10. Prenosna E lupa Topolino - z LCD monitorčkom in vgrajeno kamero je v obliki in velikosti malo večje telefonske slušalke. Priključiti jo je mogoče na vsak računalnik, ki deluje v Windows okolju. Lupa drsi po površini na valjih. Cena = 2.000 EUR.

11. Grafični brajev tiskalnik

Švedska družba Indeks proizvaja tiskalnike za tiskanje kakršnekoli grafike, tudi fotografij v Brajici. Med grafiko je možno natisniti tudi tekst. Cena = 2.500 USA dolarjev za enostransko tiskanje, 3.400 dolarjev za dvostransko tiskanje.

12. Informacijska plošča češke firme (Siemens) – sistem za najavo postaj na avtobusih. Centralna enota velika v obsegu srednje velikega kovčka, se vgradi v avtobus, kjer imajo notranje in zunanje zvočnike. Slep a oseba dobi poseben daljinski pilot, s katerim upravlja sistem. Pri izhodu npr. pritisne na »daljincu« tipko 4, s čimer šoferju najavi, da bi rad izstopil.

Slepi na avtobusni postaji zopet pritisne določeno številko na »daljincu« s katero v prihajajočih avtobusih vključi zvočno najavo informacije o avtobusu, potem, ko pripeljejo na postajo.

Sistem je uporaben tudi kot dodatna zvočna informacija za slepe na postajališčih, kjer je displej, ki npr. napoveduje prihode in odhode avtobusov v različne smeri. Sistem že uporabljajo v Pragi, v Olomoucu ...! Daljinski pilot prime le na nekaj metrov na postaji, do tja pa slepega privedejo talne oznake. Cena sistema v kovčku za en avtobus = 3.000 EUR, cena »daljinca« = 110 EUR.

13. Zvočni semafor podjetja APEX, ki ga aktiviraš s posebno belo palico, ki ima na ročaju 3 gumb e, s katerimi lahko vključiš zvočni semafor, lahko pa tudi zeleno luč za pešca oziroma zvočni interval poljudno podaljšaš, odvisno od tega, kako dolgo potrebuje slepi, da prečka križišče.

14. Color tester, proizvod avstrijskega podjetja Care Tech, ki ti s sintetičnim govorom pove barvo predmeta na katero ga usmerite, prepozna tudi odtenke barv. Je v obliki pilota. Razpoznav a 22 barv. Vgrajeno ima še štoparico, termometer, koledar, uro, diktafon, igrice, prepoznavalec denarja – evrov. Če položimo določeno zdravilo v posebno prej naznačeno vrečico prepozna tudi to. Cena = 1.000 EUR.

15. Govoreči potezni meter. Ima tudi spomin in govori 21 jezikov.
Vanj je vgrajena tudi ura in detektor barv.

16. Program Talks za branje vseh sporočil na displeju prenosnih telefonov NOKIA 7650 in 3650. Cena programa sintetičnega govora = okrog 200 EUR. Zelo priporočljivo za Slovensko tržišče oziroma za naše slepe in slabovidne. Dobi se tudi v Sloveniji pri Miški d.o.o.

17. Program Talks&braille za NOKIA Communicator, ki poleg govora omogoča branje na

novejših braillovih zaslonih firme HANDYTech. Cena je okrog 450 EUR. Dobi se tudi pri nas v Miški d.o.o.

18. Manjši digitalni diktafon v velikosti dlani z anatomsko obliko. Predvaja in snema. Pri nas ga lahko kupimo v Bigbangu ali Mega Markt, pa tudi na ZDSSS (starejši model). Cena = 280 EUR.

19. Halogenska svetilka = v obliki baterije malo debelejša od debelega flomastra. Cena = 50 EUR.

20. Podjetje Svarovsky iz Češke je predstavljalo kar nekaj tipov belih palic. Poleg opornih belih palic, ki zdržijo do 120 kg, sta se mi zdeli zanimivi bela palica iz karbonskih vlaken. Je silno lahka, zgornji del pa je iz aluminija, kar jo dela trdno. Ročaj je iz mehke gumaste snovi, ki je na otip zelo prijazna. Pomanjkljivost, ki jo bodo v kratkem odpravili je, da je zložljiva le na dva dela. Za nočno hojo je uporabna palica s štirimi lučkami, ki se prižge s pomočjo zvočnega signala. Je zložljiva, štiridelna.

21. Proizvajalec iz Berlina je predstavil lasersko palico, ki zaznava ovire v višini glave in prsi. Doslej si moral okrog vratu obesiti laserski oddajnik, zdaj pa je le ta vgrajen v držalo bele palice. Izgleda kot majhen hribček tik pod držalom palice. Ob oviri palica vibrira. Cena 1700 EUR.

22. Moj gospodinjski čut ni mogel kar tako preskočiti vseh drobnih naprav za kuhinjo. V vsej mogoči, lahko bi rekla krami so se našle uporabne reči, ki pa jih že kar poznamo: govoreče tehtnice, ločevalci beljaka, ročni mikser za čebulo... Prav neverjetna in po mojem mnenju povsem neuporabna se mi je zdela naprava za lupljenje jabolk – jabolko natakneš na paličico, z ročko vrtiš naokrog in jabolko se zadeva ob oster nož. Za šalo bi rekla, da bi v tem času priprav najbrž že olupila jabolka za štrudelj.

Ob koncu naj dodava, da imava občutek, da na področju računalniške tehnologije za slepe/slabovidne sledimo svetovnim trendom. Videti je bilo nekaj različic Braillovih vrstic, kot najpomembnejša izdelka novejših generacij pa sta bila predstavljena MPO – Mobile Phone Organizer, Nizozemske družbe Alva in Brailino v kombinaciji z Nokia Communicatorjem, Nemške družbe HandyTech. Oba sta bila že predstavljena v Rikossu.

[Na kazalo](#)

NOVICE: Prvi Slovenski internet roman, Razpis Ministrstva za šolstvo znanost in šport, Windowsi v avtomobilih, Brezplačni horoskop in razlaga sanj, Telefon, ki govori v materinem jeziku

Zbral in uredil, *Marino Kačič*

Prvi Slovenski internet roman

Internetni roman z naslovom Trampolin, avtorja Janeza Strehovca, sicer ni več čisto nov,

vseeno pa ostaja prvi na področju slovenskega jezika. Avtor v 46 poglavjih opisuje junake vsakdanjega življenja iz polpreteklosti in sedanjega časa, ki se prepletajo s virtualno prihodnostjo. Prav to prepletanje resničnosti in virtualnega, domačega in tujega, banalnega in resnega, bo mogoče pritegnilo bralce različnih starosti in interesov. Romana nikar ne iščite v tiskani izdaji. Lahko pa ga preprosto preberete na spodnjem internetnem naslovu. Veliko užitek pri branju!

VIR: <http://chp.uni-mb.si/mkc/trampolin/pog00.html>

Razpis Ministrstva za šolstvo znanost in šport

Informacija iz Ministrstva za šolstvo znanost in šport, da razpisuje javni razpis za subvencioniranje Dobave in garancijskega vzdrževanja računalniške opreme za vzgojno-izobraževalne zavode, utegne biti zanimiva. Datum začetka in predvideni datum zaključka ali trajanje dobave: je Marec in april 2004. Več o razpisu si lahko preberete na njihovi spletni strani.

VIR: <http://www.mszs.si/slo/>

Windowsi v avtomobilih

Si predstavljate, da je avtomobil v katerem se peljete pod nadzorom operacijskega sistema Windows CE? Morda se zdi neverjetno, a Microsoft si resno želi poseči tudi na avtomobilski trg, kjer naj bi skrbel za podporo elektronskim sistemom v avtomobilih, kar zaobjema od navigacijskih in informacijskih sistemov, do predvajanja glasbe. Na svojo stran so si že pridobili BMW, opravili so tudi uspešne pogovore s Hondo, Volvom in drugimi.

Vir: <http://www.racunalniske-novice.com>

Brezplačni horoskop in razlaga sanj

Če ste ljubitelj napovedi, ki izvirajo iz nebesnih znamenj, potem je morda zanimiva preprosta spletna stran, ki je enostavno narejena in ponuja že na prvi strani dnevni, tedenski in mesečni horoskop. Ogledate si lahko zelo zanimivo podstran, ki se nanaša na analizo sanj. Preprosto vpišete ključne besede in dobite razlago pomena. Na strani najdemo še mnogo zanimivih podstrani kot sta npr. vedeževalski slovarček in ujemanje posameznih horoskopskih znamenj.

VIR: <http://astrology.yahoo.com>

Telefon, ki govori v materinem jeziku

Ruski in Bolgarski znanstveniki trdijo, da so izumili posebno napravo »prevajalca«, ki bo

omogočil razumevanje ljudem, ki se bodo v različnih jezikih med seboj pogovarjali po telefonu. Tehnologija naj bi delovala po principu pretvarjanja izgovorjenih besed v določenem jeziku v digitalni zapis, ki bo nato nemudoma preveden v drug jezik. Čip, ki je namenjen prevajanju, naj bi se lahko vgradilo v katerikoli telefon. Koycho Mitev, vodja projekta, je za bolgarsko nacionalno televizijo povedal: "Oseba bo lahko po telefonu preprosto govorila v svojem materinem jeziku in ljudje na drugem koncu sveta ga bodo s pomočjo nove naprave poslušali v svojem jeziku." Si lahko zamišljate koliko komunikacij bo to omogočilo?

VIR: <http://www.svarog.org>

[Na kazalo](#)

=====

Oblika, ime in vsebina e-revije RIKOSS so avtorsko zaščiteni. Protizakonito je kopiranje, posredovanje ali kakršna koli drugačna uporaba brez pisnega dovoljenja uredništva. Revijo ste v skladu s 45a. členom Zakona o varstvu potrošnikov prejeli na osnovi vaše prijave na spletnih straneh revije Rikoss ali na osnovi vaše ali prijateljeve elektronske prijave. V primeru, da ste pomotoma dobili e-revijo vas prosimo, da nam sporočite in izbrisali vas bomo iz seznama naročnikov.

Predloge/pripombe, naročila/odjavo, pišite v [Uredništvo](#)
[Tu pa odsrfate Na domačo stran Rikoss](#)

© 2002-2005, Uredništvo Rikoss, [Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije](#)